

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Վեցամսեայ 6 ֆր.

ԱՐՏԱՍՍԱԶՄՈՆ

(2 քիւ մեկ ծրարով)
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

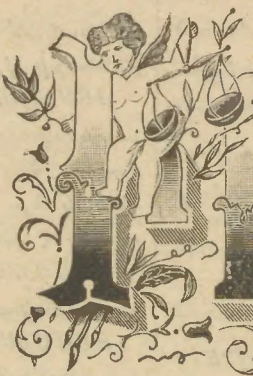
ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 տղ.
Վեցամսեայ 1.50 »

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

— 0 —

Ծանուցանւմ տղր
20 սանթիմ

ԻՐԱՎԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ

ՀԱՍՅԵ

Rédaction du journal

„Ipravounk“

VARNA (Bulgarie)

— 0 —

Редакция
на вѣстникъ

„Иправункъ“

ВАРНА (България)

— 0 —

Գրութիւնքիս
չիւն տրուիր

ՆՈՐԸՆՏԻՐ ՀՈԳԱ-

ԲԱՐՁՈՒՆԵՐՈՒՆ

Մեր ընթերցողներէ ոչ ոք մոռցած է հարկաւ պայքարը, որ տեղի ունեցաւ հոգաբարձութեան ընտրութեան առթիւ և որ մէկ քանի չարչիներու ջանքերուն հաւանակ ժողովրդեան փափաքը պսաւ կից յաղթականօրէն:

Երիտասարդ, յուսատու և երևոյթէն դատելով, անկուն տարրի մը ձեռքը անցաւ այդ գերազանցապէս փափակ պաշտօնը, որ այս քան ինկած ու վնասուած ժողովրդի մը ապագայ սերունդը փրկելու ազատարար կոչուեալ ունի:

Եթէ ստոյգ է — երկու անգամ երկուքը չորս կ'ընէի չափ — որ մեր վերջին կրթական քսան եւ հինգ ամեակը՝ անշտն բացառութեամբ, էքսպոնէնտս փութկոտութիւնն ունեցաւ մեզի բերել հասցունելու գահալէժին բերանը, ուր կը տատանինք ահաւասիկ, ըրածը չը գիտցող խնդրի մը ապուշ երեքտկուներով, ստոյգ է ուրեմն որ այդ ընդհանուր եղբւրկան կացութիւնը դարձանելու համար տեսնուած մէն մի երեւոյթ՝ նոյն իսկ իր զանցառելի քանակին մէջ, ծափելի է ամեն կերպով ու ամեն ժամանակ:

Եւ մենք՝ վառնայի հոգաբարձական ընտրութեան փոքրիկ յաջողութեան մէջ նշմարելով Պուլկարահայ գաղութին տակաւ ինքնաճանաչութեան և զարթոյնի յայտարար նշաններէն մէկը, իր ժամանակին ոչ միայն ծափեցինք իրաւունքի էջերուն մէջ, ժողովուրդին այդ յաղթանակը, այլ եւ օրերինս օր ըրինք, ապտակի տօնական օր մըն ալ ընելով զայն՝ աքացող աներեւաններու երեսին:

Ու այդ ապտակուած աներեւաններ փոխանակ կարմրելու և խելքերին զլուխին ժողովելու, ըսկան կառավարութեան գիմել ու այդ ժողովրդական հոգաբարձութեան անգամներու ընտրութիւնը բեկանելու աշխատիլ՝ մէկին հա-

մար, օրինական տարիք չունի, իսկ միւսին համար ալ, չիմ գիտել ինչ, ըսելով:

Բարեբաղդաբար այս անգամ ալ, կառավարութիւնը ապտակեց զիրենք, ամբողջութեամբ վաւերացնելով ընտրութիւնը եւ ատենց բողբոջութիւնը ենթարկելով այն ծառայութեան ազտոտ հարկին... որուն արժանի էին իրաւամբ ծայրէ ծայր:

Հիմակ որ հոգաբարձութիւնը Ռիշպիքսը անցած է եւ իր ետին, շատ հեռին թողած՝ կադականներու խմբակը, որուն դառնալ նայելու պէտքը չունի ալ եւս, իր տալիս կը գտնէ աշխատութեան ընդարձակ դաշտ մը խոպանացած, անմշակ ու փուշերով լեցուն: Խնդիր է գիտնալ թէ պիտի յաջողի՞ փայլուն ծառայութիւն մը մատուցանելու համար պէտք եղած կորովը ցոյց տալ:

Կորով, կտրել նետելու փուշերը, որոնք դաստիարակի անուան տակ մեր անմեղ մանուկներուն սրտերը կը շափոթեն սկիւրեան պաղարիւնութեամբ: Թող զիտան թէ ատենց շարքը՝ նման խաչագողներու շարքին, երկա՛ր, շատ երկա՛ր կըլլայ մէկը պիտի երթայ և միւսը գայ, ամենն ալ միեւնոյն կտաւէն, տարբերութեամբ միայն որ մէկը՝ փորի ուռեցքով մը նշանաւոր եղած տոնն, միւսն ալ ճգղած բարակի մը երեսով թովը չափաւորէ տպաւորութիւնը իր փորեան եղբայրակցին տիկ — զանգուածին: Յիպիքական այս կաւեշտուիլ այլ լաղանութեան հանգէպ միշտ պիտի ունենայ սակայն իր առջեւ հոգեկան ու մտային ահաւասիկ պարպութեամբ միօրինակապէս տրւալտողներու բանակը, զոր զարնել, ջախջախելու համար կորով պէտք է:

Կորով, կտրելու համար այն շարքի, ազէտ ու ետամոյ թաղաւան խրատելիներուն դէմ, որոնք ամեն բան գիտեն, մէկ բան միայն չը գիտնալու պայմանաւ:

Կորով, կտրելու համար այն

ծնողներուն դէմ, որոնք՝ իրենց զաւակներուն հոգեկան պէտքերուն անգիտակցի, ինչպէս ինքզինքնին, նոյնպէս եւ ազգն ու համայնքը կը զրկեն յուսալից եւ բեղմնաւոր ուժերէ, քանի մը սանդիմի համար, հեռացնելով զանոնք լոյսի տաճարէն:

Այս կոչւները օգտակարապէս վարելու եւ ոչ միայն վառնայի ալ ամբողջ Պուլկարահայ գաղութին կրթական վիճակը բարեփոխելու մասին կը խօսինք ուրիշ առթիւ այս սիւնակներու մէջ, եթէ ինք, նորընտիր հոգաբարձութիւնը՝ որուն բարեացակամութեանը վրայ կասկած չունինք, հաճի խել մեզ:

Դեռ ուր Դեռ

ԼԻՐԵՐԸ

— 0 —

«Իրաւունք»ի 25 թուոյն մէջ կարգադրի Պ. Էլմասեանի գրածը, իր անձին դէմ վարդօր մը կազկան ձուլները, թէեւ պօգայի, բայց երբեք զարմանալի չեն:

«Սեւացի»ը խորունկ արմատ ցտած ամենազգուշի գրութիւն մըն է. որով վարակուած են բոլոր Դրօշակեանները, մեծով պրպտիկով (*): Մէկու մը պատուին հետ խաղալ, անամօթ սուտեր չինել, զրպարտել, դաւել, շատ սովորական բաներ դարձեր են այդ հիւանդ մարդոց համար: Ատեն մը Տաւաթեանն էր մատնիչ, վերջը եկաւ Արփիարը, յետոյ Արզուեան, Գոչեան եւ... բոլոր Հնչակեանները: Ետքը՝ — Ետքը զաւրք չունի, մինչեւ որ պատրիք չի տրուի այդ ցաւագարներուն, որոնց ուղեղը պարզապէս կը տանջուի զրպարտելու, սեպնելու մենամուլութենէն: Եւ կտրժէ որ շարունակ կրկնենք, թէ ամեն պարկեշտ մարդու պատիւը վտանգի տակ է, եթէ այդ մարդոց յիմարութիւնը չի սանձահարուի:

(*) Ի՞նչ... Խմբ. Մենք դեռ չենք ուզեր հաւատալ որ բոլոր Դաշնակցականները սխալեցնող վատ գրութիւնը գիտակցաբար օրդեղրելու զամբ ըլլան:

Գուցէ մտածողներ ըլլան, թէ ատենց կատաղութիւնը միմիայն Հնչակեաններու դէմ է: Երբէք: Անոնք որ քիչ թէ շատ խելք ունին, անոնք որ այդ մարդոց որ և է մէկ խաչագողութիւնը, պակասութիւնը կը տեսնեն և քաջութիւն կունենան հրապարակելու, անոնք որ ապիւր մարդիկ են, բայց իրենցմէ տարբեր կը մտածեն, իրենց դէմ ուժ մը կը նշկատուին, ամենքն ալ՝ զբօշակեան խելագարութեամբ, կամ մատնիչ են, կամ դաւաճան եւ կամ առնուազն կեղտոտ:

Ճգնաւորեան, Գուրպէթեան, Սուրեն, Էլմասեան, Թուղլաճեան, ինչ կուզէ թող ըլլայ մարդոց անունը, Հնչակեան ըլլան անոնք կամ ոչ, չի կրցան եւ չի պիտի կրնան ատենց դաւերէն ազատ մը. նալ, քանի որ զրիկ կարգալ գիտեն, խելք ունին, աչք ունին ու անոնց անբարոյականութիւնը կը տեսնեն: Բայց այս եղբայրասպան, աղգադաւ սխալեմիւն աղբիւրը ո՛ր է:

— Պ. Էլմասեան և ուրիշներ կը մեղադրեն «Դրօշակ»ի կուսակցութիւնը որ վարդօրն ու վառնաւանին թող կուտայ ալ ու ձախ կեղտեր փախելու: Այս գանգատին մէջ մենք այն միամիտ հաւատքը կը տեսնենք, թէ վարդօր կամ մի ինչ որ վառնաւանի հեռացումով Դրօշակեանութիւնը մաքրուած պիտի ըլլայ: Ասիկա տունուաղն երեւոյթէն դատել կը նշանակէ:

Վարդօ, վառնաւան միեակ չեն, իրենց հետ ունին կ. ետաներ, Եռսուֆեաններ եւ ամբողջ «Դրօշակ»ի խումբը, որ բացէ ի բաց ընդունած է սեպնելու հրէշային դրութիւնը, որուն զոհերն են բազմաթիւ պարկեշտ հայեր, բազմաթիւ գէթաղդ կերեկցեաններ:

Ժրնէվէն սկսած, ուր որ ալ երթաք, կամ աւելի ճիշտը, ուր որ Դրօշակեան կայ, հոն կայնաւ դաւելու, կեղծելու, զրպարտելու դրութիւնը որ խտիր չընդունիր միջոցներու եւ անձերու մէջ եւ կը ջանայ կոխկրտել ամեն արժանիք, արտատաւորել ամեն պատիւ, կը

կրկնեմ, ո՛ւր կուգէք զայնք, և րեւոյթը, իրողութիւնը նային է:

Կը յիշէք. անցեալ տարի Բա. րիպէն փորձեցին կլլեցնել, թէ Զօպանեան Սուլթան Համիտի ա. մուճալին տղան է. դիւսպանտան դատարկաշրջիկ լրտեսն է. . . . թաթար Բալաբէքէն սուտերու էն պժգալին տարածայնեցին փա. փաղեանի և ուրիշ պարկիշտ մար. դոց անձերուն շուրջը:

Պ. քաղաքի մէջ նիւթապէս և բարոյապէս սպաննել փորձեցին այն մարդիկը որ 28 անտուկի գո. դուլթեան դէմ խօսել ուզեր էին: Նոյնպէս Ֆիլիպէ Գրօշակեան անունին տակ ապաստանած քա. ի մը հասարակ տիրացուններ հրէշու. թիւնը ունեցան քրինց փողոցային օսկանին մէջ «կեղտոտ և անօ. թի» անուանելու այնպիսի երթ. տասարգններ սրտիք՝ լուս դիւթի և գործի տէր ըլլալու առաւելութիւ. նըն ունին և իրենց անբուժելի շոշորգութեանց կուսակից դառ. նալու չեն զիջանիր:

Մասնաւորապէս «մատնիչ» լա. ուր այնքան աժանցած է, որ ի րենց երկու խօսքին մէկը հանգի. պողին կանակին կը նետեն զայն՝ փաղաքշական բուռ մը արտասու. նած ըլլալու պաղտորեւութեամբ:

Կարծեմ բաւական են տուած օրինակներս, որոց վերջը չի գ. ր եթէ շարունակել ուզեմ, վասն զի եղբայրասպանութիւնը ծաւալելով ծաւալած է այդ դաւադիրներու փոխակին մէջ, որը շնական լըբ. բութիւնը կունենայ ինքզինքը «մաքուր տարր և ևզակի յիշա. փոխական» անուանելու և որուն աղէտաբեր ու անվայել գործերու մասին Պարսկաստանէն ալ հասած վերջին լուրերը եթէ կարգաք, կը սոսկաք: (*)

Ո՞վ է մեղաւորը ոսկայն որ այս մարդիկը իրենց սուտերուն և կեղծարարութեանց տակ կորաքա. մակ՝ զեռ կը յանգնեն շահագոր. ծել սուրբ և պաշտելի անուններ:

Ո՞վ է պատասխանատուն մա. նաւանդ հրը կեղծարարութեան և զրպարտութեան թունաւոր ախտը կը ճարակի, կը տարածուի և մինչև իսկ կը սպառնայ մեր հա. սարակական բարոյականը փտտե. ցընել:

Ո՞վ պիտի կասեցնէ, պիտի սան. ձէ այդ խելագարները:

—Այս հարցումներուս կը պա. տասխանենք ուրիշ յօդուածով մը:

Հայտնի
1901 13 Ապրիլ

Ֆիլիպէ
—)(—

(*) Սոյն թիւի մէջ կարտասպինք Պարսկաստանէ Արմենիայի ուղղուած սարսուռ ազդող նամակ մը:

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՍԿԱՆՔԻՆ

է.

Վերջին Անգամ

Այս, վերջին անգամ ես դիմում եմ հայ յեղափոխականներին, յա նուն մեր սիրած Հայաստանի փըր կուլթեան, յանուն մեր պաշտած գաղափարի սրբութեան, յանուն հայրենիքի ազատութեան զոհւած քաջերի յիշատակին, ազատել մեր խեղճ կրակ Սալմաստցիներին հայ ենիշարիների ձեռքից: Սալմաս. տում տեղի ունեցած վերջին դէպ. քեր այնքան զարհուրելի են, որոնց առաջ գոյցէ Սուլթան Հա միդն էլ, Սուսա Բէկն ալ, Սա ադգէտին փաշան էլ արգարանան. որովհետեւ նրանք թիւրք են, նրանք դինգիւշմանի են և վեր. ջապէս նրանք, այսպէս սատած, բարբարոս են: Բայց դուք ի՞նչ կասէք հայ անամբ գործող ենի. շարիներին, որոնցից ամէն մէկն իր պիղձ դէմքը ծածկում է մի յարգելի նահատակի յիշատակով միւսին: Եղափոխական կազմա. կերպութիւնների վարագործող հաւատացէ՛ք, ո՛չ մի աղդի և ո՛չ մի լեզուի բառարանում սրանց սաղաղ տաճական չէք կարող գրա նել:

Երկու տարի է որ ես Արմենիա ընթերցողներին տալիս եմ յայտնի փաստեր. տեղի ունեցած դէպքե րի նկարագրութիւններ. ես լիա յոյս էի որ, ենիշարիների ինտէ լիգէնտ ղեկավարներ. իրանց սըխ րագործութիւններ հրապարակուած տեսնելով գտնէ պիտի ամչնան, բայց ո՛չ: (1) Ուրեմն ի՞նչ, թող նե՛նք գերի մնան Սալմաստցիք. թողնե՛նք քանդել մեր ապարաւա նի միակ վայրը և ի՛նչ աղնուութեամբ:

Վերջին անգամ ես դիմում եմ հաւասարութեան, եղբայրութեան պաշտպան ներկայացող Հիշակեան և Դաշնակցական կազմակերպու. թիւններին և վերջապէս բոլոր ճշմարիտ հայերին, ազատել Սալ մաստցիներին:

Սալմաստի բռնաբարւած հայ հայրեր, հարստահարւած ընտա նիքի յոյս հայրեր, ցանցրիւ և զած գաղթածների կանանց ու որդիների արտասուքներ, խափա. նած ուսումնարաններ մի աղատա րար ձեռքի են սպասում:

Այս, վերջին անգամ լսէք նա հատակ Սալմաստցիների աղա չունք-պաղատանքին:

(Արմենիա) ՄԱՆ-ԱՐՄԻՆ
1901 Մարտ 5
Թրքօ Պարսիկ սահմանագլուխ

ԹՂԹԱՎՑՈՒԹԻՒՆ

Նիւ Եօրք 13 Ապրիլ 1901
Քաղաքիս Հայո. հիաց Որբա. խընամ ընկերութիւնը իր կազմու. թեան տաղեղարձը տօնեց, անց.

(1) Մենք կը զարմանաք որ այդ. պիսի յոյս ունեցիք էք, մօտէն զիբենք ճանչցած լինելով մէկտեղ:

Կալ շաբաթ իրիկուն, կազմուած երեկոյթով մը. որ տեղի ունեցաւ Հայոցս Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյն մէջ: Տաճարին վարագայրները գոց. ուած էին. և սրահին ճակատը արբուկի մը պատկերը միայն կը զարդարէր: (*)

Ընկերութեան տոննապետուհին Տիկին Ե. Վրէնէ Յակոբեան րացաւ հանդէսը սրտալոյզ ու զերծով մը: Ներկայք երկու սեռէ, մեծ ու շաղկապ թեմառ ունեցողներն ըն. կերութեան հոսանայ պատմու. թիւնը ու տեղեկագիրը, որ ամե. նի ուրախութիւն ու զոհունակա. թիւն պատճառեց: Նիւ Եօրքի Հայո. հիւնները, երեք տարւան ըն. թացքին մէջ յաջողած էին 2213 տոլար (մօտ 12000 լէվ) հաւաքիլ: Այս զուամբէն 641 տոլար պահե. տի գրուած է, իսկ մնացեալովը 20ի չափ որը աղջիկներ որդեգ րած են վանայ Սալմաստցի որ բանային մէջ:

Ինչպէս ընկերութեան տոննա. պետուհին, նոյնպէս Տ. Մաշգոց Վրպ. սրտալոյզ յորդորներ կար. դացին ներկաներուն աւելի առա. տաճեռն գտնուելու ի նպաստ Հա յաստանի դժբախտ որբերուն:

Սրահին մէջ ցուց սգրուած էին կարգ մը առարկաներ, որոնք որ բերու համար նուէր տրուած էին ընկերութեան:

Այդ առարկաները մի քանի տի կիւններու կողմէ ներկաներուն վա ճառուեցան. և այդ առթիւ. Նուի րաւոտութիւններ ալ հղան, որոնց մով 20 որբուհիներու մէկ տար ուան ապրելու միջոցները ապա հովուեցան:

Հանգիսականները ամեն գասա կարգէ, վաճառակոն ու գործաւ ւոր, հանդէսէն անմիջապէս վերջ եկեղեցւոյ սրահին կից մասնաւոր չէնքին մէջ պատրաստուած ճաշի սեղանները նստան, ու մեծ հա ճոյքով ճաշեցին Որբախնամի կող մէ պատրաստուած կերակուրնե րը, խիստ զուարթ և հաճելի ժամեր անցնելով, իբրեւ թէ մէկ ընտանիքի անդամներէ կազմուած ըլլալին:

Կ.

«ԺԱՄԱՆԱԿ»

Գրական. հասարակական, գեղար. ուստական. քաղաքական հանդէս: Լոյս պիտի տեսնէ 1901 Յուլիս 1ին Բարիզի մէջ:

ԺԱՄԱՆԱԿը կունենայ այն բոլոր բաժինները, ինչ որ ունին եւրոպա. կան գրական հանդէսները. առանձ. նապէս ուշագրութիւն դարձնելով

(*) Տեսէք ընթերցողք, Ամերիկայի մէջ եկեղեցին այժմի մը կը վերած. ուի յազուտ որբերու կատարուելիք հանդէսի մը համար, որուն կը նախա. գահէ ուսեալ Մ. Վարդապետ մը. իսկ վառնայի մէջ որբին միակ պնակը ե. կեղեցիէն ներս չ'ընդունուելէ զատ, բակին մէջ ալ անոր սեղ չի տրուել, ի ներս հաստափոր վաշխառուի մը, որ ինքն ալ առնուք որբ եղած և ևզգ. Հիւանդանոցի Որբանոցին որ. բին պնակէն սնած ու մեծցած է իւր

գիտնական ու գեղարուեստական բա. ժինները վրա:

ԺԱՄԱՆԱԿին աշխատակցելու պատ. րաստականութիւն են յայտնել քաղ. մաթիւ հայ և եւրոպացի յայտնի հե. ղինակներ, որոնց երկերն արգէն ըս. տացել է խմբագրութիւնը:

ԺԱՄԱՆԱԿը բաղկացած կը լինի 5 տպագրական թերթերից (80 էրես):

ԺԱՄԱՆԱԿի առաջին համարը լոյս կը տեսնէ ճիշտ 1901 թուականի յու. լիս 1ին և ներկայ թուականին կը հրատարակուի երկու ամիսը մի ան. գամ, այն է յուլիս 1, սեպտեմբեր 1, ու նոյեմբեր 1. իսկ սկսած 1902 թը. ւականի յունուար 1ից կը հրատա. րակուի իւրաքանչիւր ամիս:

Հարկ եղած դէպքերու մ. ԺԱՄԱՆԱԿը կ'ընի պատկերազարդ և կը տպագրէ եւրոպական երկերի ընտպիրը եւրո. պական լեզուներով, հայերէն թարգ. մանուկեան հետ միասին:

Բացուած է բաժանորդագրութիւն 1901 և 1902 թուականներին. Բա. ժանորդագրութեան պայմանները պար. զուած են հետեւեալ աղիւսակի մէջ:

Բաժանորդագրութիւն 1901 քուսկա. նի (կիսամեակ)	
Ռուսաստան.	3 րուբլի
Անգղիա.	7 շիլինգ
Ֆրանսիա. Բուլղարիա,	
Պարսկստ. Ռումանիա,	
Թուրքիա, Եգիպտոս,	
Յունստ. Աւստրիա.	8 ֆրանք
Ամերիկա.	1 դոլար (ոսկի)
Բաժանորդագրութիւն 1901 և 1902 քուսկաների համար (15 դրք.)	
Ռուսիա.	13 րուբլի
Ամերիկա.	6 դոլար
Ուրիշ երկրներու համար	30 ֆր.
Դիմել հետեւեալ հասցէին.	
Խմբագիր «Ժամանակ» հանդիսի	
Ս. ՀԱՆՈՒՄԵԱՆ	
Գիտ.—Պետերս Ե. 64	Բարիզ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հակառակ քոնի մը անձերու ջանքերուն, որ մինչեւ իսկ կառա. վարութեան բողոքելով նորընտիր հոգաբարձութեան ընտրութիւնը լեկանելու ստորնութեան յանգած էին, գոհութեամբ կը լսենք թէ՛ կեդրոնական կառավարութիւնը բարեհաճած է վաւերացնել ամբող ջութեամբ:

—Նիւ Եօրքի Հայո. հիաց Որ. բախնամ ընկերութիւնը, իր կող մութեան Գ տարեղարձին առթիւ, կատարած հանդէսին 20 որբուհի. ներ պահելու համար մէկ տարե. կան ծախքը ապահոված է, այդ օրը ի վաճառ հանած առարկանե. րէ և նուէրներէ գոյացած գումա րով:

—Մ. Նահանգաց Հէվրհիլի Հնչ. մասնաճիւղը, Ապրիլ 7ին, հրա. պարակային ժողով մը ունեցած է. ուր տոննախօսութիւններէ վերջ հանգանակութիւն րացուած, և 114 ու կէս տոլար հաւաքուած է:

Հէվրհիլի սակաւաթիւ հայոց առատաձեռնութիւնը և Նիւ Եօրքի Հայո. հիաց անձնու իրութիւնը իս. կապէս օրինակելի երեւոյթներ են արտասահմանի բոլոր հայ գաղթա. կանութեանց համար:

—Նիւ Եօրքի մէջ Սիւրապատցի Տ. Նշան Տիւտարեանի ամուսնու.

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԲՕԼ ԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐԻՔԻԱ

Սթանպոլոս Մաքրիքէօյտէ քեռին պարուծանէ աթէշ ալուպ բաթլամը. 15 ասքէր էօլիս վէրէք չօգ հարէլի տիշիւն:

— Թիւրքի... վէ Ֆրանսա պէշ նրնտէ ախրէն միւնագո օրան թիմարէթ ահանաքի թարա. ֆէյնտէն լմլալանը տըր:

— Սթանպոլ խաա քէօյիւնտէ պիւր Եահուտի գրգ էվին գարու. սընտա օթուրմուշ իքէն իւշ շտիսս իւզէրինէ տօղրու հիւճիւմ իթմէ. սինտէն գօրգուպ, էվին իւսթ գաթընա գաշար, վէ շաշրմասըն. տան քէնտիսինի բէնչէրէտէն սօ. զաղա աթուպ, աղըրճա հարէլէն. միշ օլտըղըն Սթանպոլ կազէթա. լարը հազմը տըրլար:

— Հաշէպ ասքէրիյէ գօմանտա. նրնըն թէքլիֆի լւզրէ, Ջէյթուն ճիվարընտա հալէպ վէ իսքէնտէ. բուն Եօլլարը իւզէրինտէ իւշ Եէր. տէ Եէնիտէն ասքէրիյէ գըշալարը հարմազ իշին գարար վէրիւիշ տիւր:

Պունտան էվլէլ Ջէյթունտա հարըլմագտա օրան գըլէնըն ին. շաաթը խիթամ պուլմուշ տըր:

ՌՈՒՍԱՆԻԱ

Վիեննա տա նէշ օլընան թա. կէպրառ նամ կազէթանըն Պուք. բէշտէն ալտըղը մալիւմաթա պի. նաէն, Բէթրօֆ նամընտա պիւր անարշիթ գրալ կարօյա սուի գաստ իշին սէրալընա կիրուպ, մինասիպ պիւր ֆըրսաթ պէքէմէք տէ իմիշ. ֆագաթ ուրայրն մու. հաֆըղարը մէքէր անարշիթի էլէ կէշիւիշէր:

Տիկէր Էվրոս կազէթալարը տախի պու հափատիս թալկէպ. լաառտան ալուպ նէշ իթմէքտէ իսէլէրտէ, ճիտտիյէթինի թաա. տիգ իտէմէյօլլար:

ԹՐԱՆՍՎԱՆԱ

Լօրտ Բիշնէրին վէրտիկի սօն. բարօրթա կէօրէ, ախրէն ինկի լիզէր Պօէրլէրտէն 16 քիշի էօլի. վէ 20 հարէլի պրապըլար վէ 227 Եէսիւր ալմըլար, քէզա պիւր թօք, հայմանաթ վէ մուհիմաթ զապթ իթմիշէր: Ինկիլիզէրտէն իսէ հալընը 10 քիշի գատար էօ լիւ վէ հարէլի տիւշիւն:

— Մ. Ջէվարլինին Բարըլմանտա իթիկի ոօն նուլպա պինաէն. ինկիլիզ տէվլէթի թարանպալ վէ Օռանթ էյալէթինտէ, սայիր միւս թէմլէքիաթ կիպի, պիւր իտարէ թէշքիլ իտէճէք, Եէնի Պօէրլէրէ խուսուսի իթթիյաղաթ վէրմէկէ նիյէթի Եօգ ըմըլ:

— Ինկիլիզ ժէնէրալը Ֆրէնշ խաաթալըղը սէպէպիլէ մէսէքիինի

թէրք իտուպ, տէնիլտէ սէյահաթ իթմէքտէ տիւր: Ֆագաթ սէօլլէ. նիլտիկինէ կէօրէ. Ֆրէնշ պիւր գաշ հաֆթա մուպատտէմ Պօէրլէրտէն Եէսիւր թուլմուշ օլմաղլէ, վատ իթմէշ քի. քէնտիսինի սէրալաթ պրազըլլարա մէմուրիյէթինի պըրագուպ թարանպալտան կի. տէճէք տիւր: Իշպու վատը իւզէ. բինէ Պօէրլէր անը աղատ իթմիշ. լէր: Ֆրէնշ տախի վատընըն իճ. բասը իշին, խաաթալըղըն պէ. հանէ իտուպ, թարանպալտան մուֆաթէթ իթմիշ:

Պու բէվալէթ էկէր սահիհ իսէ Պօէրլէր բէք հանըլը տալմանըլ. լար:

— Պօէր գօմանտան Գրինշին. կէր իւմիտ Պուրնու ինկիլիզ միւս թէմլէգաթընտա իլէրլէմէքտէ տիւր:

— Ինկիլիզ միւրալար Բիւլլէ. նէլ Պօէրլէրին հիւքիւմէթ մէրքէ. զինի զապթ ու խիթիւ իթմիշ օլտըղը Բրէթօրիտան Լօնտրոյա պիւրիւիթիւ տիւր:

ՐՈՒՍԻԱ

Բէթրապուրկտա տարիւլֆինուն թալէպէլէրի (համալսարանի ու սանիթ) հիւքիւմէթին մէգուշիյէ թի իլէ թօրլանարապ, հազա յոլ լարընտա իթմիշանա հազըլլան մագ իշին, իթմիշանարըն կիւզէ թէկէլիւ օլընմասընը հիւքիւմէթէ թէքլիֆ իթմիշէր: Մէարիֆ նա զըրը պու թէքլիֆ բէտտ իտուպ, պաշգա կէօնա միւսատէլէր վէրի լէճէկինի թալէպէլէ պիւրիւիշ: Պունլար պու ճէվապը իւտտ իւզէ բինէ, իթմիշանա կիրմէյէճէքէրի նի գարարաշաղըմըլար: Տիկէր շէհրիլէրին ճտրիւլֆինուն թա. լէպէլէրի տախի պու գա. բարա հէմէքէրա պուլընմըլար: Էվլէլի Մէարիֆ նազըրը թա. լէպէլէրի պու Եօլլա միւնապալա. բը սէպէպինաէն գաթլ օլընտըղը կիպի, շիմաթի Եէնի նազըրըն տախի վազիյէթի թէշիքէլի տաա օլընապիլիւր:

— Ֆրանսա խարիճիյէ նազըրը Մ. Տէլգասէ Բէթրապուրկտան Գօնթ լաաաթֆիլ իլէ Չարսքօ— Մէ լօյա Չարքն Եէշտինէ կիթմիշ վէ Չարտան վէ Չարիցատան գապուլ օլընուպ, գահալթընտա անլէր իլէ պէրապէր պուլընմըլ տըր: Քէզա Մ. Տէլգասէյէ բիւյէթէն Ռուս Մալիյէ նազըրը Մ. Ռուիթ պիւր զիյաֆէթ քէշիտէ իթմիշ տիւր:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Բլէվնտա Նիշլա նամ շիւքէթ իլանը իֆլաա իթմիշ օլուպ, պու. կար Միլլի պանգասընա 370,000 լէվ պօրճու գալմըլ տըր: Պու գա տար ճէսիմ պիւր մէպալա պիւր շիւքէթէ թուլթուլուշ օլմադ մահէ. լին պանգա մէմուրլարընը մէսուլի լէթ ալթընա պրագաճաղը թապիլ օլտըղընտան, Սօֆիատա տախի հէ լէճան հուսուլա կէլմիշ օլուպ, հի սապալարը թահգիգ իշին մախսուս մէմուրլար Բլէվնտա Եօլլանըլմըլ տըր:

ՉԻՆ

Բէքինտէն ապրիլ 29 թարիլի ալընան պիւր թէլէկրաֆըն վէրտի. կի մալիւմաթա պինաէն, շէհրին տիվարլարընտա խաֆիէն Չինլի. լէր թարաֆընտան Եաֆթալար Եաբըշըլուպ, մայիս 15տէ պիւ. թիւն վաթանբէրվէր Չինլիլէրի ըսեանա վէ էճնէպիլէրի գոլմայա տալէթ իտիլմիշ տիւր:

— Քէզա Մօրնիլ քուքըն Շան կայտան ալտըղը թէլէկրաֆ. Եանկ լօ վիլալէթինտէ պիւթիւն Չին. լիլէրին ըսեանա հազըլլանմագտա օլտըղարընը վէ պու ըսեան Մա. յիս Եախօտ Գունիս ալընտա վու. գույա կէլէճէկի պիւրիւիշ տիւր:

— Թիւնկիֆու ճիվարընտա պիւր պէօլիք ինկիլիզէր իլէ վուրու շապտէ մահօր Պրօֆիլիկի գաթլ իտէն չինլի շէլէյի ճէպալաւագ իշին 800 քիշիտէն իպարէթ պիւր ալալ էճնէպի տաքէրի Շան—Հայ— Գունանտան հարաքէթլէ, Չինլի լէր իլէ վուրուլմուշ տըր: Չինլի լէր իլք հիւճուտա պիւր տէրէճէ մուգալէթի իթմիշէր: Ֆագաթ 50 քիշի զալա ու թէլէթ իթմէ լէրի իւզէրինէ կէրի շէքիլմիշէր. պու գալկատա 5 ինկիլիզ, 2 ճարօնիւպ վէ 1 ֆրանսըլ էօլ միւշէր:

ՃԱՐՈՆ

Ճարօնիւս իւքէլէսի Եաքօհա մատան վէրիլէ. պիւր թէլէկրաֆ. Եիկիլմի Ճարօն պանգալարը թա թիլի թէլէտիյաթ Եանի իֆլաա լէթ իլան իթտիկինի պիւրիւիշ տիւր:

ԱՆՍՏՆԱ

Ֆրանգֆորթտան ալընան թէ. լէկրաֆլար. Կախսէմ քէօյիւնտէ պիւր գիմիս ֆապրիգասընըն գա. զաւը բաթլամըլ վէ ճիվար պինա. լար, խանէլէր Եանմըլ օլտըղընը պիւրիւիշ: Եըզրիլմըլար ալթըն տան 80 քիշիին ճէսէտէրի չըզա բըլմըլ, 150 քիշի Եարէլէնմիշ վէ պաշգա պիւր չօգ էօլիւլէր պուլընա ճաղը զանն օլընմօր, էհալի քէօ. իւս պօշալթմըլ տըր:

ՍԻՍՐԻԱ

Աւստրիա վիւքէլաը մէճիլիսի մէպուսանա պիւր պէյաննամէ թագ տիմ իտուպ, թունտան Օտէր ըրմաղընա, թէքրար թունտան Մօլտոյա վէ վիսթիւտէն Տիէս. թէր նէհիլէրինէ վաքօր իշլէթ մէք իշին պաղաղար ալըլմասընը թէքլիֆ իթմիշ տիւր:

Իշպու պօղաղար սայէսինտէ մէմալիքին թիմարէթ վէ զըրաա. թըն բէք չօք ֆայտալանաճաղը կէօսթէրիլմիշ տիւր: Պօղաղարըն ալըլմասը իշին 750 միլիոն գու. ռօն մէսարիֆ հիւսապ օլընմըլ օլմաղլէ, պու մէպալա 0/0 4 ֆայիլ լէ իսթիգրազ օլընմագա, ինչաաթ 1904 սէնէսինտէ պաշալուպ, 20 սէնէ զարֆնտա իգմալ օլընմագա տախի հիւսապ օլընմըլ տըր:

ԲՈՐԹՈՒԳԱԼ

Լիվպանտա բուհպան (կրօնաւորք) շիւքէթլէրինէ գարըլ նիւմալիշէր վուգու պուլտը. բօլիտա էհալի կիւճ հալ իլէ տալթթուր. Կրօնա. կան ժոյղալ աղալարը գրալա խի թապ պիւր իսթիւսա իլէ բուհպան շիւքէթլէրինի վազիլէթի թէշիլ օլտըղընը կէօսթէրտիլէր:

ԹԻԻՐԻՔԻԱ

— (—) —

ՋԱԽԻՐԷ

ՊՈՒՂՏԱՅ	
Վալու. 51/56 լի հքթ. 8.10/9.—	
Արապա 50-58 լի հքթ. 9.—/11.60	
ԱՐԲԱ	
Վալու 100 քիւ. 9.50/9 60	
Արապա 38-47 լի հքթ. 6.—/7.—	
ԵՈՒԼԱՅ արապա 4.—	
ՅԱՍՈՒԼԻՆ 100 օգա 18.—/23.—	
ՋԱՎԱՍԻ	7.60/8.40
ՏԱՐԸ	5.30/6.20
ՄԸՍԸՐ վալ. 58.60 լի. 6.40/6.60	
Արապա հքթ. 6.60/7.60	
Կիւնաէ 30/40 արապա վէ 7/10 վա	
կոն կէլմէքտէ տիւր.	
Վալու մուալէյէսի ալթուս Ֆրանք. լէ. արապա կիւմիւլէյէ. նար. 22.90	

ԲԱՄՈՒԳ

Վարնա մաղազաւարընա իւլիք	
սաթըլարը.	
Ինկիլիզ իրիկի ն. 8/14 10.50	
» » ն. 18/21 12.50	
Եէրիլ իրիկ ն. 8/14 10.—	
Աթըլմըլ բամուզ հօգա 2.50	

ՊԱԳՊԱԼԻՅԷ

Վարնա բիւցասընտա պագաթէ	
մալլէրին պու կիւնքիլիւթիւթիւ, ա-	
թուն ֆրանք իլէ. ֆր. Սնք	
ԳԱՎԷ	1.65/1.75
Շէքէր. —(Բէլլէ) քիւ. —57/59	
« (քէսմէ) սանտըզ 30.50	
Բիւրինձ—Ճարօն չու. —	
վալը. — 40.—	
Բիւրինձ Ֆիլիպէ չուվալը 38.—	
Բիւրինձ Ինկիւ. — 29.—	
« Բիլգօ. — 51.—	
ԿԱՁ. — սանտըզ. — 8.—	
Ջէթիւն ԵԱՂԸ. —քիւ. 1.05/1.15	
Գարա իւզիւմ —.35	

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

Նարուլէն 22 ֆր. 70 սանթիմ	
Օսմ. լիւրաը 22.90 ֆր. ալթուն	

ՏՊԱՐԱՆ ԻՐԱՆԻՈՒՆԷԻ

Գրքեր, տետրակներ, հրաւիրագրիւր տոմսակներ Եւալլի կը տալագրուին ամենազիւրաւապիլի գնեթով ու գու հացուցիլ պայմաններով: Ֆրանսերէն, յունարէն Եւ պուլկարէն փոքրիկ գործեր Եւ կը պատրաստուին: Օտար երկիրներէ Եւ ուրիշ քաղաք ներէ Եւ կան յանձնարարութիւնք փու. թով Եւ ճշգիւ կը կատարուին:

ԳՐԻԳՈՐ ՓԱՐԹԱՄԵԱՆ

Վկայեալ յանձնակաւաւս ի Պուրկազ Պատիւ ունի յայտնել յարգոյ հասա բալուլթեան որ յանձնակատարի գոր. ծառնութիւնները աւելի ընդարձակած Եւ մաքրատան վերաբերեալ գործերով ալ զբաղիլ սկսած է, Եւ պատրաստ է իրեն զիմոյ յանախորդներուն յանձնարարութիւնները կատարել ամենա շուտ Եւ աժան կերպով, որուն փոր. ձը գիտեն արդէն ամեն անոնք որ ի. բնէ հետ գործ ունեցած են:

Պուրկազ 15 Մարտ 1901

Отговорникъ Н. Драгулевъ

П. „Взаимность“ Варна